

Přehled rolí na setkání Toastmasters

V Toastmasters se učíš nejen mluvením před lidmi, ale i tím, že se podílíš na chodu klubu. Během setkání se budeš účastnit mnoha rolí, z nichž každá tě může něco naučit.

Dveřník

Dveřník je první osoba, se kterou se setkají členové i hosté při setkání. Nepředstavuj si pod tím ale nevrleho vyhazovače, který kontroluje *dress code*. Spíš se jedná o hostitele, který u vchodu vítá staré i nové známé a uvádí je do klubu.

Dveřník předává členům klubu jejich jmenovky a program setkání. Hosty náležitě uvítá, ujistí je, že dorazili na správnou adresu, a předá jim program a dotazníky k vyplnění. Ty následně využije role Chléb a sůl pro představení hostů na začátku setkání.

Určitě se shodneme na tom, že první dojem je důležitý. Dveřník je onen první dojem, který si hosté odnesou ze setkání, a proto má tato role nemalý význam.

Chléb a sůl

V rámci role Chléb a sůl jsou vítáni a představeni hosté. Nově příchozí jsou požádáni o vyplnění krátkého dotazníku, ve kterém prozradí něco málo o sobě, případně o zodpovězení doplňujících informací. O každém hostovi bychom se měli dozvědět, jak se jmenuje, jaká je jeho profese a zájmy, případně další zajímavosti.

Je zvykem, že řečník v roli Chléb a sůl řekne jméno hosta, ten následně povstane a ostatní mu zatleskají. Není na škodu zmínit v úvodu této role, jak bude probíhat představení hostů.

Časoměřič

Časoměřič je role zodpovědná za sledování času, který každý řečník ve své roli stráví na pódiu. Před setkáním si od pořadatele vyzvedne stopky a "semafor". Jednotlivé projevy a role mají své časové limity, které jsou uvedeny v programu. Každému časovému limitu odpovídá jedna z barev semaforu: zelená, oranžová a červená.

Před začátkem každého vystoupení časoměřič nastaví na semaforu bílou ("žádnou") barvu a pokaždé když dosáhne řečník příslušného časového limitu, nastaví odpovídající barvu na semaforu. U improvizovaných projevů je povolena odchylka +/- 15 vteřin, u připravených projevů +/- 30 vteřin. Pokud osoba na pódiu překročí vyměřený čas, je upozorněna na tuto skutečnost zazvoněním (např. u sedmiminutového projevu zvoníme v 7:30).

Na konci setkání časoměřič vystoupí na pódium a podá hlášení o naměřených časech, tzn. postupně přečte jména účinkujících a jejich časy.

Gramatik a počítač přeroknutí

Role gramatika je opravdovým cvičením schopnosti naslouchat. Jeho úkolem je hodnotit správné používání českého jazyka a sledovat používání parazitních slov. Gramatik si u každého řečníka zaznamenává nápadná parazitní slova (jako, vlastně, takže...) a slovní výplně (ééé, "mlaskání" jazyku o patro...). Všimá si, kdo mluví hovorově a kdo naopak používá spisovnou češtinu. V rámci své role by se měl také zaměřit na pozitivní stránku projevu. Všimát by si proto měl zajímavých slovních obrátů, neobvyklých výrazů či vtipných slovních hříček. Na konci setkání vystoupí gramatik na pódium a oznámí jednotlivým řečníkům, jak si vedli při svých projevech.

Slovo dne

Řečník v této roli na začátku setkání krátce představí slovo dne. Vysvětlí jeho význam a uvede příklady jeho použití. Slovo dne si vybere dle libosti, ale mělo by být vhodné pro použití během řečnění na pódium. Ostatní řečníci by se jej následně měli snažit použít ve svých projevech.

Tato role rovněž počítá, kolikrát kdo využil při svém vystoupení na pódium slovo dne, a na konci setkání vyhlásí vítěze - řečníka, který slovo dne používal nejvíc.

Tato role bývá často spojována s rolí gramatika.

Moderátor

Moderátor, anglicky *Toastmaster*, je asi nejdůležitější a nejnáročnější rolí v celém setkání. Je vhodná spíše pro pokročilé členy klubu. Moderátor provází celým setkáním a uvádí jednotlivé řečníky na pódium. Měl by vytvářet příjemnou a energickou atmosféru.

Moderátor může (ale nemusí) určit téma setkání a využít jej při představování jednotlivých řečníků. Např. tématem může být "dovolená" a z toho vyplývající otázka "Kam bys letos chtěl(a) jet na dovolenou?" Řečníkům tuto otázku moderátor pošle e-mailem nebo se jich zeptá těsně před setkáním. Jejich odpovědi pak využije při moderování.

Na začátku setkání moderátor oznámí případné změny v programu a požádá diváky, aby řečníkům psali zpětnou vazbu. Úkolem moderátora je přestavit každého řečníka. Dále by si moderátor měl promyslet "oslí můstky", které využije při přechodu mezi jednotlivými částmi programu. Neměl by zapomínat, že před a po každém projevu by měl zaznít potlesk.

Po představení řečníka moderátor počká na příchod řečníka, aby mu předal pódium. Pódium se předává podáním ruky a od té chvíle patří řečníkovi. Pokud musí moderátor po podání ruky odejít z pódiu kolem řečníka, měl by ho obejít zezadu. Po skončení projevu by měl moderátor vést potlesk a převzít pódium od řečníka opět podáním ruky.

Moderátor improvizací

Úkolem moderátora improvizací je vést krátké nepřipravené projevy na různá témata (např. “tvoje oblíbená kniha” nebo “které tři věci by sis vzal na pustý ostrov”). Připraví si zhruba deset témat, které by měla mít společný motiv (např. “podzim” nebo “hloupé otázky na prvním rande”). Na témata pak vyvolává jednotlivé improvizátory. Může je určit přímo nebo vyzvat dobrovolníky, ať se přihlásí. Přednostně by se na pódiu měli objevit ti, kteří na setkání nemají žádnou roli. (To se netýká hostů, pokud si nepřejí účastnit se improvizací.)

V úvodním vystoupení před samotnými improvizacemi je vhodné zopakovat jejich pravidla:

- Improvizace by měly trvat jednu až dvě minuty (povolená odchylka je 15 sekund).
- Každý řečník má 30 sekund na rozmyšlenou. Tento čas se do improvizace nepočítá. Časomíra začne měřit čas až od doby, kdy řečník promluví nebo udělá výrazné gesto.

Hodnotitel

Řečníci potřebují zpětnou vazbu, aby se mohli zlepšovat. Tu jim poskytne především hodnotitel. Hodnocení dává příležitost procvičit si schopnost naslouchání, kritického uvažování, poskytování zpětné vazby a motivování řečníka. Mělo by se provádět s ohledem na zkušenosti řečníka, jeho osobní styl a dosavadní pokrok. Mělo by být povzbudivé a motivovat ke zlepšení.

Před začátkem setkání se hodnotitel s řečníkem domluví, na co se má v hodnocení zaměřit. Může se jednat například o strukturu projevu, řeč těla nebo (ne)používání slovní vaty. Toho pak může hodnotitel dobře využít při svém hodnocení, např.: “František po mě chtěl, abych se u něj zaměřil na řeč těla. Franto, působil jsi na mě pozitivně, dělal jsi otevřená gesta...” Kromě toho je ovšem potřeba sledovat specifika daného řečnického projektu, např. u druhého projevu z CC se zaměřit na strukturu řeči.

Kromě slovního zhodnocení hodnotitel napíše i písemné hodnocení projevu do řečnickova manuálu.

Při hodnocení se často používá tzv. “sendičové metoda”. Neznamená to nic jiného, než že kritiku řečníka “zabalíte” do pochval, jako by pochvaly byly “chléb” a kritika “náplň” sendiče. Začnete pochvalou, následuje kritika (resp. doporučení ke zlepšení) a hodnocení opět zakončíte pochvalou. Například: “Franto, měl jsi pěkný hlas a bylo tě dobře slyšet až ze zadních lavic. Doporučil bych ti příště si dávat pozor na řeč těla, párkrát si během řeči zkrřížil ruce. Tvůj projev byl po obsahové stránce velmi zajímavý...”

Hodnotitel improvizací

Tato role je vhodná i pro hodnotitele-začátečníky, protože na ně neklade takové nároky jako náročnější role hodnotitele projevu. Hodnotitel improvizací u každého řečníka, který se improvizací zúčastnil, vyzdvihne pozitivní stránku projevu a doporučí možné zlepšení.

Hlavní hodnotitel

Hlavní hodnotitel je velmi zodpovědná, náročná, ale i přínosná role, vhodná spíše pro pokročilejší členy klubu. Hodnotí vše, co se během setkání událo a co ještě nikdo nehodnotil. Role se většinou hodnotí v následujícím pořadí:

- pořadatel
- moderátor
- chléb a sůl
- slovo dne
- časomíra
- hodnotitelé - hodnotí se každý zvlášť
- hodnotitel improvizací
- gramatik
- moderátor kvízu

Mimo hodnocení jednotlivých rolí je vhodné si připravit krátký úvod a závěr. Na hodnocení hodnotitelů by se měl klást zvláštní důraz. Byla pozitivní a užitečná? Ukázala řečníkům, jak konkrétně mají zlepšit své projevy?

Moderátor kvízu

Tato populární role otestuje pozornost posluchačů během setkání. Moderátor kvízu si během setkání připraví zhruba deset otázek, které se týkají přednesených projevů a improvizací. Při kvízu rozdělí posluchače na týmy. (Tradičně na týmy "dveře" a "okno", podle toho, ve které polovině místnosti posluchači sedí. Lze ale použít prakticky libovolný systém rozdělení na skupiny.) Moderátor následně pokládá otázky a přiděluje body jednotlivým týmům. Na konci kvízu oznámí vítěznou skupinu.

Blogger

Blogger napíše krátký článek o proběhlém setkání, který následně publikujeme na našich stránkách: <http://www.amplion-toastmasters.cz/>. Tato role pochopitelně nemusí být obsazena při každém setkání.